

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ ПЕРЕДБАЧЕНОГО ЧАСТИНОЮ 4 СТАТТІ 282 КК УКРАЇНИ «УМИСНЕ НЕВИКОНАННЯ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

CRIMINAL - LEGAL ANALYSIS OF THE COMPOSITION OF THE CRIME PROVIDED IN PART 4 OF ARTICLE 282 OF THE CC OF UKRAINE «INTENTIONAL NON-ENFORCEMENT BY A PUBLIC SERVANT OF THE DECISION OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS»

Терно А.М., здобувач

Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України

У статті проведено кримінально-правовий аналіз умисного невиконання службовою особою рішення Європейського суду з прав людини. Встановлено, що основним безпосереднім об'єктом складу злочину передбаченого ч. 4 ст. 382 КК України є нормативно встановлений порядок виконання рішень Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), що забезпечує право особи на захист своїх прав і свобод ЄСПЛ після використання всіх національних засобів правового захисту, рішення якого є обов'язковим для виконання Україною.

Предметом досліджуваного злочину є рішення ЄСПЛ.

Об'єктивна сторона невиконання рішення ЄСПЛ полягає у незабезпеченні уповноваженими органами та їх службовими особами належного, повного та своєчасного доступу до змісту рішення ЄСПЛ; невчиненні уповноваженими особами віднесених до їх повноважень дій, спрямованих на повне, своєчасне та належне виконання рішення ЄСПЛ; порушенні взаємодії між уповноваженими органами щодо виконання рішення ЄСПЛ.

Суб'єкт невиконання рішення ЄСПЛ є спеціальним – службова особа, яка відповідно до своїх службових обов'язків зобов'язана та має реальну можливість виконати рішення ЄСПЛ.

Суб'єктивна сторона невиконання рішення ЄСПЛ характеризується виною у формі прямого умислу. При цьому особа усвідомлює суспільну небезпечність свого діяння, усвідомлює, що вона не виконує рішення ЄСПЛ, порушує свої службові повноваження, і бажає, щоб рішення ЄСПЛ залишилось невиконаним.

Ключові слова: кримінально-правовий аналіз, невиконання рішення Європейського суду з прав людини, склад злочину передбаченого ч. 4 ст. 382 КК України.

The article presented the criminal-legal analysis of intentional non-compliance by a public servant with the decision of the European Court of Human Rights.

It is established that the main direct object of the crime provided in Part 4 of Art. 382 of the Criminal Code of Ukraine is a normatively established procedure for implementing the decisions of the European Court of Human Rights (hereinafter - ECtHR). This procedure ensures the right of a person to protect his rights and freedoms of the ECtHR after using all national remedies. The decision of the European Court of Human Rights is binding on Ukraine.

The author emphasizes that the subject of this crime is the decision of the European Court of Human Rights.

The objective aspect of non-compliance with the decision of the ECtHR is that the authorized bodies and their officials do not provide proper, full, and timely access to the content of the decision of the ECtHR; failure of authorized persons to take actions aimed at their full, timely and proper execution of the decision of the European Court of Human Rights; violation of cooperation between the competent authority for the implementation of the decision of the European Court of Human Rights.

The subjective features of the crime were researched. The subject of the non-execution of the decision of the ECtHR is a special - a public servant who, following his official duties, is obliged and has a real opportunity to execute the decision of the ECtHR.

The subjective aspect of non-compliance with the ECtHR decision is characterized by guilt in the form of direct intent. At the same time, the person is aware of the public danger of his action, realizes that he does not comply with the decision of the ECtHR, violates his official powers, and wants the decision of the ECtHR to remain unenforced.

Key words: criminal law analysis, non-compliance with the decision of the European Court of Human Rights, the composition of the crime.

Постановка проблеми. Прийняття в Україні спеціального закону, який регулює процедуру виконання рішень Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), що не є звичним явищем у європейських країнах, ставить Україну чи не на «умовне» перше місце серед європейських країн у питанні законодавчого забезпечення виконання рішень ЄСПЛ та переконливо підтверджує її прагнення до європейської інтеграції у питаннях судочинства та захисту прав людини. Для виконання рішень ЄСПЛ в Україні не лише прийнято спеціальний закон, а також створено окремий орган, відповідальний за виконання рішень ЄСПЛ – Секретаріат Урядового уповноваженого у справах ЄСПЛ, визначено повноваження Урядового уповноваженого у справах ЄСПЛ, а також органу представництва, відповідального за забезпечення представництва України в ЄСПЛ та координацію виконання його рішень.

Однак, практика свідчить, що існуюча система виконання судових рішень, що набрали законної сили, не відповідає потребам часу і часто є малоефективною, а іноді й взагалі недієвою. Насамперед, це стосується виконання рішень ЄСПЛ. Саме ці причини у 2010 році стали підставою внесення змін до ст. 382 КК України.

Одним з основних складників боротьби зі злочинністю є правильна кваліфікація злочину, тобто правильна кримінально-правова оцінка поведінки (діяння) особи шляхом встановлення кримінально-правових (юридично значущих) ознак, визначення кримінально-правової норми, що підлягає застосуванню, і встановлення відповідності (тотожності, ідентичності) ознак вчиненого діяння конкретному складу злочину, передбаченому Кримінальним кодексом (далі – КК), за відсутності фактів, що виключають злочинність діяння [10].

Метою статті є проведення кримінально-правового аналізу складу злочину передбаченого ч. 4 ст. 382 КК України «умисне невиконання службовою особою рішення Європейського суду з прав людини».

Теоретичною базою написання статті стали праці вітчизняних та зарубіжних учених у галузі, кримінального права, зокрема, таких, як: Ю.В. Александро́ва, М.І. Бажанова, Ю.В. Бауліна, В.І. Борисова, І.С. Власова, А.В. Валахової, М.А. Гараніної, Л.Д. Гаухмана, В.О. Глушкова, М.С. Голоднюка, І.А. Дришлюка, О.О. Кваши, М.Й. Коржанського, О.М. Костенка, Я.М. Кульберга, А.Г. Мартіросяна,

М.І. Мельникова, А.А. Музики, В.О. Навроцького, А.В. Наумова, В.І. Осадчого, О.Я. Светлова, В.В. Сташиса, С.А. Семенова, Ю.І. Стецовського, Ш.С. Рашковської, С.А. Тарарухіна, В.Я. Тація, П.Ф. Тельнова, С.І. Тихенка, І.М. Тяжкової, В.І. Тютюгіна, А.П. Тузова, Є.В. Фесенка, В.Д. Філімонова, М.І. Хавронюка та інших вчених.

Здобутки цих учених містять низку системних положень і висновків, які прямо або опосередковано стосуються кримінально-правового аналізу складу злочину передбаченого ч. 4 ст. 382 КК України.

Варто констатувати, що дисертаційних і монографічних праць, присвячених кримінально-правовому аналізу складу злочину передбаченого ч. 4 ст. 382 КК України «умисне невиконання службовою особою рішення Європейського суду з прав людини» дотепер не здійснено, що і зумовило вибір автором теми даної статті.

Основний зміст статті.

Підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого КК України.

Для вирішення питань застосування кримінального закону та кваліфікації злочинів, визначено риси, притаманні складу будь-якого злочину, обов'язковими елементами якого є: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона злочину;

Загальним об'єктом злочину, в тому числі й злочину, передбаченого ч. 4 ст. 382 КК України слід визнавати загальний порядок суспільних відносин (цінностей, інтересів), що охороняються кримінальним законом від злочинних посягань.

Під родовим об'єктом злочину в кримінальному праві, як правило, розуміють об'єкт, яким охоплюється певне коло тотожних чи однорідних за своєю соціальною та економічною сутністю суспільних відносин, які через це повинні охоронятися єдиним комплексом взаємозалежних кримінально-правових норм [5, с. 98].

Коли ми говоримо про загальний об'єкт невиконання рішення ЄСПЛ, то такий злочин передусім є проявом свавілля й посягає на встановлений у суспільстві, за допомогою норм законодавства, порядок виконання рішення ЄСПЛ, що необхідний для забезпечення прав та основоположних свобод (правопорядок).

При здійсненні кримінально-правового аналізу невиконання рішення ЄСПЛ, як об'єкт злочину найбільш доцільно розглядати саме встановлений правовими нормами порядок суспільних відносин (правопорядок), на який посягає злочин, та якому злочинним заподіяна, заподіюється або може бути заподіяна істотна шкода і який охороняється нормами кримінального права.

Говорячи про виконання рішення ЄСПЛ, зміст правопорядку полягає у здійсненні уповноваженими органами своїх обов'язків щодо виконання відповідних рішень та досягнення відповідного результату. Це вимагає від його учасників активної поведінки у вигляді передбачених чинним законодавством дій (виплата стягувачеві відшкодування, вжиття додаткових заходів індивідуального характеру, вжиття заходів загального характеру). Проте, наявність розгалуженої системи органів виконання рішень ЄСПЛ та законодавче регламентування такого порядку все ж не забезпечило належного та ефективного механізму виконання рішень ЄСПЛ, тому рівень їх виконання є досить низьким.

Безпосередній об'єкт невиконання рішення ЄСПЛ необхідно розглядати значно вужче ніж безпосередній об'єкт невиконання судового рішення. Це зумовлено як самим рішенням, яке постановляється ЄСПЛ та має свої особливості, так і спеціальним порядком його виконання.

Основним безпосереднім об'єктом «невиконання рішення ЄСПЛ» є нормативно встановлений порядок виконання рішень ЄСПЛ, що забезпечує право особи на захист своїх прав і свобод ЄСПЛ після використання всіх

національних засобів правового захисту, рішення якого є обов'язковими для виконання Україною.

Невиконання рішення ЄСПЛ, як злочин проти правосуддя посягає на його кінцеву стадію – належне виконання результатів судочинства і призводить до того, що порушується нормальна діяльність визначених чинним законодавством органів, які повинні здійснювати виконання судових рішень. Але невиконання рішення ЄСПЛ призводить не лише до порушення порядку їх виконання, а й до того, що особа (стягувач) не може захистити свої права чи свободи, порушення яких констатовано рішенням ЄСПЛ. Адже в кожному рішенні ЄСПЛ, винесеному на користь стягувача, констатується порушення передбачених Конвенцією прав і свобод (наприклад, у разі неотримання виплати відшкодування порушення зазнають майнові права стягувача, при невиконанні рішення ЄСПЛ про вжиття заходів індивідуального порядку порушення зазнає право на справедливий судовий розгляд, при невиконанні рішення ЄСПЛ про вжиття заходів загального характеру порушення зазнають права на свободу та особисту недоторканість, на свободу зібрань, на ефективний засіб юридичного захисту тощо). Це свідчить про те, що додатковий безпосередній об'єкт досліджуваного складу злочину має бути обов'язковим, а не факультативним. В якості такого додаткового обов'язкового об'єкта невиконання рішення ЄСПЛ можна визначити нормативно встановлений порядок забезпечення майнових та немайнових прав і свобод осіб, що зазнають порушень в результаті невиконання рішення ЄСПЛ і нерозривно пов'язані із особою, яка потерпіла від такого злочину.

Невиконання рішення ЄСПЛ, зважаючи на конструювання диспозиції ч. 4 ст. 382 КК України, відноситься до злочинів, які характеризуються обов'язковою наявністю предмета, на який безпосередньо спрямоване злочинне діяння і через який здійснюється посягання на об'єкт цього злочину. Таким предметом є саме рішення ЄСПЛ.

Об'єкт невиконання рішення ЄСПЛ характеризується ще й такою ознакою, як потерпілий від злочину. Зважаючи на те, що в ч. 4 ст. 382 КК України прямо не вказано, хто може бути потерпілим від вчинення такого злочину, проте зважаючи на специфічність досліджуваного складу злочину, потерпілим може бути визнана особа (стягувач), яка звернулася за захистом своїх порушених прав до ЄСПЛ і на користь якої постановлено рішення, яке Україна не виконала. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» стягувачем є особа, за заявою якої ЄСПЛ постановлено рішення, її представник, правонаступник, особа (група осіб), на користь якої рішенням ЄСПЛ визначено обов'язок України в міждержавній справі [6]. У даному законодавчому визначенні не деталізовано, яка саме особа може бути стягувачем – фізична чи юридична.

Відповідно до ст. 34 Конвенції «Суд може приймати заяви від будь-якої особи, неурядової організації або групи осіб, які вважають себе потерпілими від допущеного однією з Високих Договірних Сторін порушення прав, викладених у Конвенції або протоколах до неї» [4]. М.В. Буроменський вказує, що в якості осіб у даній статті маються на увазі індивіди – тобто фізичні особи (person), а також групи фізичних осіб. За колом осіб заявником може бути не лише громадянин тієї держави, у якій відбулося порушення прав, але також будь-який іноземець чи особа без громадянства, що опинилася під юрисдикцією держави-учасниці Конвенції, незалежно від того, проживає ця особа в державі постійно чи знаходиться тимчасово [1, с.17].

Також у статті 34 Конвенції йде мова про неурядові організації, але визначення таких організацій у Конвенції відсутнє. В практиці ООН неурядовими організаціями вважаються майже всі види приватних організацій, але лише в тому разі, коли вони є незалежними від держав-

ного контролю, неполітичної, некомерційної та некримінальної діяльності [11].

В.А. Головчук стверджує, що об'єктивна сторона складів злочинів, які посягають на порядок виконання судових рішень, за винятком невиконання рішення ЄСПЛ (ч. 4 ст. 382 КК України), складається з декількох альтернативних діянь. Невиконання судового рішення – з невиконання або перешкоджання виконанню судового рішення (частини 1–3 ст. 382 КК України). Тоді як, об'єктивна сторона злочину, передбаченого ч. 4 ст. 382 КК України, відповідно до законодавчого визначення, виражається лише в умисному невиконанні службовою особою рішення ЄСПЛ – тобто в бездіяльності. Тому він вказує на доцільність законодавчої регламентації у ч. 4 ст. 382 КК України відповідальності також за «перешкоджання виконання рішення ЄСПЛ» [2: с. 12].

Невиконання рішення ЄСПЛ є злочином із формальним складом, який полягає в бездіяльності особи щодо її зобов'язань у сфері виконання рішення ЄСПЛ. Такий злочин починається з моменту невиконання чи неналежного виконання рішення ЄСПЛ у встановлений законом строк та належний спосіб. Невиконання рішення ЄСПЛ – це умисна бездіяльність суб'єкта (службової особи), що полягає у невиконанні ним передбачених законодавством і рішенням ЄСПЛ дій, за умови, що суб'єкт у силу своїх посадових обов'язків був зобов'язаний їх виконувати і мав реальну можливість для здійснення такого виконання. При неналежному виконанні особа відкрито не відмовляється від виконання рішення ЄСПЛ, але при цьому не вчиняє усіх необхідних дій для належного виконання рішення ЄСПЛ через несумлінне ставлення до своїх обов'язків.

Такі ознаки об'єктивної сторони, як спосіб, час, знаряддя, засоби, обстановка скоєння злочину, не впливають на кваліфікацію злочину, передбаченого ч. 4 ст. 382 КК України, однак можуть враховуватися судом при призначенні покарання.

Одним із ключових питань у притягненні до кримінальної відповідальності є визначення суб'єкта злочину, який є одним із елементів його складу та характеризує певні властивості особи, яка вчинила злочин.

Як відомо, суб'єкт злочину – це законодавчо визначене поняття. Відповідно до ч. 1 ст. 18 КК України Суб'єктом злочину є фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого відповідно до цього Кодексу може наставати кримінальна відповідальність. Це визначення так званого загального суб'єкта злочину.

Досліджуючи кримінально-правову природу невиконання рішення ЄСПЛ слід відзначити, що суб'єкт злочину, передбаченого ч. 4 ст. 382 КК України, зважаючи на пряму вказівку законодавця, повинен володіти додатковими юридичними ознаками, які б дозволяли притягнути таку особу до кримінальної відповідальності як виконавця цього діяння (службова особа).

Потрібно враховувати, що у зв'язку із прийняттям Закону України «Про судоустрій та статус суддів» від 7 липня 2010 року до складу злочину «невиконання судового рішення» (ст. 382 КК України) було внесено концептуальні зміни щодо суб'єкта злочину. Так, якщо до внесення змін у ст. 382 КК України суб'єктом злочину була тільки службова особа, то з 2010 року відбулась диференціація суб'єктів даного злочину, зокрема за ч. 1 цієї статті передбачено відповідальність загального суб'єкта злочину. Разом із тим зі змісту нормативних актів, що регулюють діяльність по виконанню рішення ЄСПЛ можна зробити висновок про те, що за невиконання такого рішення може бути притягнутий до відповідальності тільки спеціальний суб'єкт. При цьому доводиться стверджувати те, що наразі є фактично неможливим притягнення до кримінальної відповідальності винних осіб у разі невиконання рішення ЄСПЛ за ч. 4 ст. 382 КК України, оскільки виконувати такі рішення має не тільки керівник та інші службові особи

органів державної влади, а й самі органи державної влади, а також держава Україна, оскільки виконання рішення ЄСПЛ здійснюється за рахунок Державного бюджету України. Підтвердженням цьому є те, що за невиконання рішення ЄСПЛ в Україні не було засуджено жодну особу, хоча невиконаних рішень ЄСПЛ є чимало.

Отже, службовими особами, винними у невиконанні рішення ЄСПЛ можуть бути як ті, що виконують функції представників влади (наприклад, при нездійсненні повторного розгляду справи, при невиконанні припису щодо перегляду нормативного регулювання реалізації певного права, порушення якого констатовано рішенням ЄСПЛ), так і службові особи, які наділені організаційно-розпорядчими функціями (наприклад, при незабезпеченні керівником виконання його підлеглими особами обов'язку списання коштів на рахунок стягувача), або адміністративно-господарськими функціями (наприклад, незабезпечення службовою особою належних побутових умов тримання осіб в установах виконання покарань або в слідчих ізоляторах).

Суб'єктивна сторона злочину є сукупністю певних ознак, що характеризують внутрішню сторону злочину, тобто психічну діяльність особи, безпосередньо пов'язану із вчиненням злочину [3, с. 273]. Традиційним є переліком ознак, які характеризують суб'єктивну сторону умисних злочинів, до яких належить і невиконання рішення ЄСПЛ – це вина у формі умислу, мотив, мета.

У разі невиконання рішення ЄСПЛ особа усвідомлює фактичний характер свого діяння, оскільки розуміє його значення. Таке усвідомлення формується на основі життєвого досвіду особи, на підставі набутих нею професійних знань та компетенцій, у розумінні необхідності та вмінні виконувати покладені на неї обов'язки щодо виконання рішення ЄСПЛ. В такому разі свідомістю винного охоплюються фактичні обставини, що відносяться до:

а) об'єкта злочину – службова особа усвідомлює, розуміє, що з приводу рішення ЄСПЛ є певні відносини, що є визначений порядок його виконання, є особа (група осіб), на користь якої (яких) необхідно виконати рішення, що є інші особи, які також залучені до виконання цього рішення і не можуть його виконати через її бездіяльність;

б) предмету злочину – особа усвідомлює, що вона не виконує саме рішення ЄСПЛ, усвідомлює в чому полягає суть цього рішення (виплата відшкодування, перегляд справи тощо);

в) об'єктивної сторони – особа не виконує покладених на неї обов'язків, не виконує конкретної дії, хоча знає про необхідність її виконання і може її виконати, знає про строки виконання та може оцінити результат своєї бездіяльності – невиконання рішення;

г) суб'єкта злочину – особа усвідомлює, що саме вона, а не інша службова особа має виконати рішення ЄСПЛ. Таке усвідомлення має ґрунтуватися на її посадових обов'язках, на необхідності виконання правомірних вказівок керівника, або звернення іншої службової особи чи іншого органу.

Таким чином, уповноважена службова особа розуміє суспільну значимість своїх дій, а також усвідомлює причинно-наслідкову залежність між своєю бездіяльністю та результатом такої бездіяльності – невиконанням рішенням ЄСПЛ, що призводить до порушень прав стягувача, нарахування штрафних санкцій (пені) тощо. [9, с. 33].

Оскільки досліджуваний склад злочину є формальним, то для визначення вольового елемента потрібно встановити, що особа бажала не виконувати рішення ЄСПЛ і хотіла, щоб воно так і залишилось невиконаним, хоч при цьому вона мала обов'язок та можливість для його виконання. Ключовим при цьому є те, що особа усвідомлює, що саме її конкретне діяння (бездіяльність) може призвести до невиконання рішення ЄСПЛ, розуміє протиправність свого діяння, майбутні негативні наслідки і прагне цього.

У цьому аспекті доцільно також вказати випадки, коли виключається кримінальна відповідальність службових осіб за невиконання рішення ЄСПЛ:

– якщо невиконання рішення ЄСПЛ сталося поза межами повноважень службової особи. Це може бути у випадку, коли рішення ЄСПЛ неможливо виконати у зв'язку із тим, що ДКС не переказала відповідного фінансування або ці кошти не були закладені Кабінетом Міністрів України у бюджет на поточний рік. Хоча ЄСПЛ у рішенні в справі «Шмалько проти України» вказує, що орган державної влади не має права посилатися на брак коштів на виправдання неспроможності виконати судові рішення про виплату боргу [8];

– коли невиконання рішення ЄСПЛ сталося в результаті обставин, яким не могли запобігти службові особи. При цьому слід зауважити, що у справі «Півень проти України» ЄСПЛ зазначив, що невиконання судового рішення не може бути виправданим внаслідок недоліків законодавства, які унеможливають його виконання [7].

Наступними ознаками суб'єктивної сторони невиконання рішення ЄСПЛ є мотив та мета таких дій.

Мотив невиконання рішення ЄСПЛ – це детермінований певними потребами та інтересами певний поштовх, спонукання до вчинення діяння, що знаходить своє вираження в уяві суб'єкта про певний результат, наслідок невиконання ним своїх службових обов'язків щодо виконання рішення ЄСПЛ. Мотиви невиконання рішення ЄСПЛ, на нашу думку, на кваліфікацію не впливають, але можуть враховуватися при призначенні покарання. В якості таких можуть виступати особисті відносини, інтереси по службі, корупційні діяння і т.п.

Отже суб'єктивна сторона невиконання рішення ЄСПЛ характеризується виною у формі прямого умислу. Особа усвідомлює суспільну небезпечність скоєного нею діяння, усвідомлює, що вона не виконує рішення ЄСПЛ, порушує свої службові повноваження, усвідомлює таке невиконання і продовжує його (не діє, незважаючи на обов'язок

або попередження (інтелектуальний елемент), і бажає, щоб рішення залишилось невиконаним (вольовий елемент).

Висновки

За результатами аналізу кримінально-правової характеристики невиконання рішення ЄСПЛ робимо такі висновки:

Основним безпосереднім об'єктом складу злочину «невиконання рішення ЄСПЛ» є нормативно встановлений порядок виконання рішень ЄСПЛ, що забезпечує право особи на захист своїх прав і свобод ЄСПЛ після використання всіх національних засобів правового захисту, рішення якого є обов'язковим для виконання Україною. В якості додаткового обов'язкового безпосереднього об'єкта такого злочину визначено нормативно встановлений порядок забезпечення майнових та немайнових прав і свобод осіб, що зазнають порушень в результаті невиконання рішення ЄСПЛ і нерозривно пов'язані із особою, яка потерпіла від такого злочину.

Предметом досліджуваного злочину є рішення ЄСПЛ.

Об'єктивна сторона невиконання рішення ЄСПЛ полягає у незабезпеченні уповноваженими органами та їх службовими особами належного, повного та своєчасного доступу до змісту рішення ЄСПЛ; невчиненні уповноваженими особами віднесених до їх повноважень дій, спрямованих на повне, своєчасне та належне виконання рішення ЄСПЛ; порушенні взаємодії між уповноваженими органами щодо виконання рішення ЄСПЛ.

Суб'єкт невиконання рішення ЄСПЛ є спеціальним – службова особа, яка відповідно до своїх службових обов'язків зобов'язана та має реальну можливість виконати рішення ЄСПЛ.

Суб'єктивна сторона невиконання рішення ЄСПЛ характеризується виною у формі прямого умислу. При цьому особа усвідомлює суспільну небезпечність свого діяння, усвідомлює, що вона не виконує рішення ЄСПЛ, порушує свої службові повноваження, і бажає, щоб рішення ЄСПЛ залишилось невиконаним.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Буроменський М. В. Звернення до Європейського суду з прав людини: практика Суду і особливості українського законодавства. Права людини. Харків : Фоліо, 2000. 32 с.
2. Головчук В. А. Кримінально-правова охорона порядку виконання судових рішень: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право». Київ, 2012. 21 с.
3. Гришук В. К. Кримінальне право України: Загальна частина : навчальний посібник для студентів юрид. фак. вищ. навч. закл. Київ : Видавничий дім «Ін Юре», 2006. 568 с.
4. Конвенція про захист прав людини і основних свобод від 4 листопада 1950 року. *Офіційний Сайт Верховної Ради України*. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
5. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / за ред. проф. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Юрінком Інтер, 2007. 496 с.
6. Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006. *ВВР*. 2006. № 30. Ст. 260.
7. Рішення ЄСПЛ у справі «Півень проти України» від 29.06.2004. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/980_222.
8. Рішення ЄСПЛ у справі «Шмалько проти України» від 20.07.2004. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/980_226
9. Складаров С. В. Вина и мотивы преступного поведения. Санкт-Петербург : Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2004. 326 с.
10. Ус О.В. Кваліфікація злочинів: сутність та поняття. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*. № 1106. Серія «Право». – Вип. 17. – Х. : ХНУ, 2014. – С. 174.
11. Willetts P. What is a Non-Governmental Organization? *City University*. London. URL: <http://www.staff.city.ac.uk/p.willetts/CSNTWKS/NGO-ART.HTM#Glossary>